

Tõstamaa Tuuled

Tõstamaa valla
ajaleht
Nr. 11(34)
november
1998

In memoriam

Andrei Udu

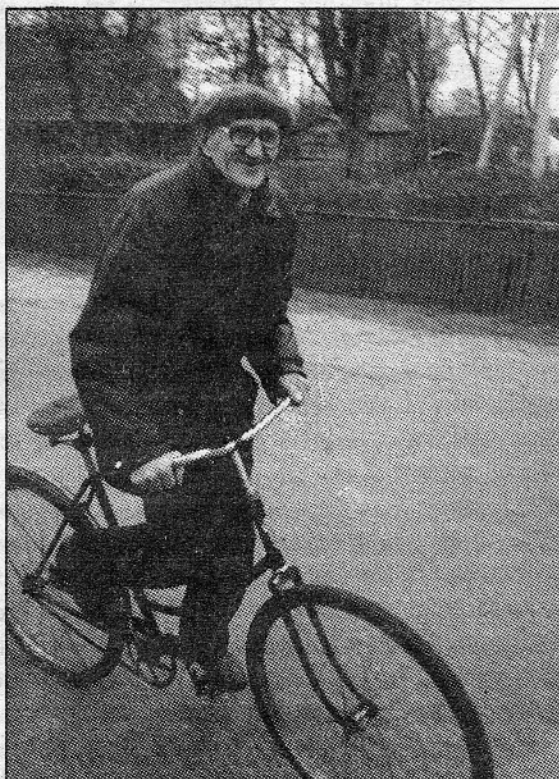
(20.X 1926 – 09.XI 1998)

Meie seast on lahkunud Andrei Udu, tuntud tõstamaalane, ajaloo huviline kodu-uuri, abi-kaasa, isa ja vanaisa, tundeergas aktiivne inimene.

Sünd ja surm – kaks kindlat tähist inimese elus, ja nende tähtsate sündmuste täpne aeg pole kunagi ette teada. See on elu ja surma müsteerium. Veenab see meid, et me ei ole siiski need kõige, kõige... ja miski on üle meie inimliku tarkuse? Aeg on suhteline mõiste. Tavaliselt mõtleme selle all aastat, kuupäeva, kella- või aastaaega. Aga igavikulises tähenduses? Öeldakse: aeg sai otsa. Ja alati jääb midagi pooleli, midagi lõpeta-mata. Kui me ei jõua valmis päevatoimetustega, lükkame need lihtsalt homsele. Kui minnakse jäädavalt, peavad jätkama teised. Meenutame Andrei Udu elu, tema töid ja tegemisi.

Andrei Udu sündis 20. oktoobril 1926. aastal Kastnas Tilgal, talumehe peres. Oli vanem poeg, kuid talupidajaks polnud määratud. Kooliteed alustas Kastna algkoolis, jätkas Pärnu Poeglaste Gümnaasiumis. Linnakoolis käimine jäi raskele sõjaajale, kuid pere püüdis õpinguid toetada. Pärast gümnaasiumi lõpetamist astus Tallinna Tehnikaülikooli, et õppida ehitust. Sisse sai "tänu" pettusele, sest varjas, et isa oli saadetud Siberisse vangilaagrisse. Õppida sai vaid poolteist aastat. Tuli ära enne, kui oleks välja visatud.

Algas koolimeistr töö kodukoolis Kastnas. Nagu ütles V. Part, et oli aeg, millal õpetada võis see, kes suuri tähti nägi ja väikesi tundis. 1949. a. märtsiküüditamine tegi lõpu ka koolimeistr tööle: poisid varjasid end

metsas ning ema viidi Siberisse. Algas tavaline töömehepõli, sest lisaks koduste toitmisele tuli ka Siberisse pakke saata. Töötas väikestes kalurikolhoosides raamatupidajana, kuid sellelegi tööle ei peetud sobivaks. Siis tuli Tõstamaa kalapunkti, algul raamatupidajaks, siis elektrikuks, seejärel käis meistrkursustel, sai meistriks ning lõpetas tsehhi-juhatajana. Pensionaiega nimetatakse ka väljateenitud puhkuseks. Mida tegi Andrei "puhkuse" ajal?

Muinsuskaitse Selts, mille loomisest möödus hiljuti 10 aastat. Kirik – kõigi oma probleemidega, kuni kellalööja ametini välja. Taasiseseisvunud Eestis vallavolikogu I koosseisu liikmena võitlus puhastusseadmete ja kooli ehituse eest. Hariduselu tähtpäevade (300, 310) meenutamine ja

tähistamine. Mälumängus kaasalöömine (Oma Pere) ja küsimuste koostamine. Vallakalendri ja aastaraamatu koostamisest osavõtmine. Vallapäevade korraldamises osalemine. Ja muidugi "Tõstamaa Tuuled". Meie valla lehte iseloomustasid suuresti Andrei Udu ajaloolised artiklid ja mitte ainult ajalugu. Aktiivse ja erksa inimesena ütles ta sõna sekka paljude probleemide puhul, ei puudunud huumorigi – alustas ju tema rubriiki "Vale jutt, et..." Vallalehte toetas Andrei algusest peale igati, elas kaasa kõigele ja oli meie lehe üle uhkegi...

Hiljuti oli Andrei öelnud: "Nüüd hakkab memuaare kirjutama, iga päev pool tundi..." Plaan oli ka kaante vahele saada Tõstamaa ajalugu. Ja olemegi jõudnud Andrei lemmikhuvi – ajaloo

juurde. Need paljud ekskursioonid, mida ta juhtis, jutustades seejuures ühe või teise paikkonna ja selle inimeste minevikust, millised tuntud tegelased on kokku puutunud Tõstamaa ühe või teise osaga ehk siis siit pärit. Viimasel ajal ei möödunud vist ükski üritus või avamine, et alustuseks poleks Andrei andnud ülevaadet asja ajaloost. Tema huvist alguse saanud teadmisi vajasisid paljud, ka väljaspool Eestit elavad inimesed.

Ja nende paljude ühiskondlike tegemiste kõrval oli oma pere ja majapidamine, mis vajab pidevat hoolt. Ta sai sellega hästi hakkama. Nüüd on tal õigus puhata. Avaldame kaastunnet omastele.

Tõstamaa Vallavalitsus
Tõstamaa Tuuled
11. nov. 1998. a.

Tõstamaa Vallavolikogu korraline istung

toimus 30. oktoobril vallamajas. Istungist võttis osa 9 volikogu liiget. Puudusid: Leino Blasen, Leo Salk, Priit Adams ja Margus Noppel. Kinnitati alljärgnev päevakord:

1. Vallavanema infominutid
2. Tuuleenergia kasutamisest Tõstamaa vallas
3. Eelarve kujunemise põhimõtetest
4. 1998.a. eelarve muutmisest
5. Tõstamaa aleviku tänavaregistri täiendamisest
6. Kalda t. 12 maja erastamisest

7. Tõstamaa Keskkoolile uue õppesõiduauto ostmisest
8. Maakonnaplaneeringust

Volikogu poolt võeti vastu järgmised otsused:

nr.1

Tuuleenergia kasutamisest Tõstamaa vallas

Tõstamaa Vallavolikogu võttes aluseks Tuuleenergia OÜ poolt esitatud taotluse 30.10.1998.a. otsustab:

1. Anda nõusolek Tuuleenergia OÜ - le 1,5 MW võimsusega tuuleturbiinide paigaldamiseks Tõstamaa valla territooriumile.
2. Projekti elluviimiseks on vajalik Tuuleenergia OÜ - 1 koostada

detailplaneeringud kasutatavate piirkondade kohta, vastavalt planeerimis ja ehitusseadusele. nr.2

Valla 1998.a. eelarve muutmisest

Võttes aluseks valla - ja linnaeelarveseaduse §24 Tõstamaa Vallavolikogu otsustab:

1. Suurendada 1998. a. eelarve tulude poolt 100000.- krooni võrra aktsiate müügi arvel. (Pärnumaa Kultuurikeskuse müük).
2. Suurendada 1998.a. kulude poolt 100000.- krooni võrra Tõstamaa Seltsimaja remondi arvel.

Heino Tamm
volikogu esimees

Maakorraldajate töötoast...

Tere üle hulga aja ! Igal aastalõpul on kombeks seoses maareformiga mingi järjekordne seaduse nn otsasaamine või kibekiire muutmine. Eelmisel aastal oli selleks erastamis-avalduste esitamine. Tänavu on suurt segadust tekitanud maa hinna muutmise ja seda kallinemise poole. Kohe alguses ütleme - **MEIE VALLAS MAA ERASTAMISE HIND EI TÕUSE.** Maa hinna määramisel on aluseks maa korraline hindamine, mis viimati viidi läbi 1996.aastal. Need hinnad on käesoleval ajal kasutusel maa erastamisel. Selle hindamisega läks meie vallas odavamaks nii haritav maa kui looduslik rohumaa. Samaks jäi õuema hind (8.-EVP krooni ruutmeeter) välja arvatud Manija saar,

kus on õuema hind langes 3.-EVP kroonini ruutmeeter.

Põllumajandusliku maa baashind on 1800.- EVP krooni hektar (kõigub vastavalt maa boniteedile 900.- ...1900.- EVP krooni hektar) ja loodusliku rohumaa hind 500.- EVP krooni hektar. Metsamaa baashind on 2800.- EVP krooni hektar (tegelik ostuhind sõltub metsakasvukohatüübist, mis määratakse Eesti Metsakorralduskeskuses) ja lisaks kasvava metsa maksumus.

Paljud on käinud vallavalitsuses tahtmas teha ettemaksu maa eest. Selgitame ka seda. Maksmise aluseks on maa hindamise akt. Hindamise akt koostatakse maa jaotumise järgi maa eri kategooriatesse (haritav, looduslik,

mets jne.) Kui maa ei ole looduses mõõdetud, ei oska keegi täpselt piiritleda, kui palju on mingit kategooriat. Juhul, kui maksate üle tegeliku maa hinna, siis tagasimaksu ei tehta. Ettemaks on tegelikkuses mõeldav ehk alevikus, kui krunt on kindel ja piire ei soovita muuta (maakategooriaid ei ole vaja määrata, kuna maksta tuleb iga ruutmeetri eest ühte ja sedasama hinda).

Lõpetuseks soovime Teile kannatlikku meelt maa erastamise ja tagastamise pikaajalise protsessi üleelamisel. Ükskord saab ja maa kätte niikuinii !

HEINO LAANEMETS
HELLE VAHEMÄE

Avalik pöördumine

Hr. Raivo Kandelin

Tõstamaa Keskkooli ja AS Rati , esindaja Raivo Kandelin, vahel oli 1997. a. sõlmitud leping, mille kohaselt AS Rati varustas Tõstamaa Keskkooli veega. Kuna pumbajaam oli amortiseerunud ega suutnud kooli veega varustada nõutavas koguses ja survega, siis vastavalt meievahelisele kokkuleppele remontis pumbajaama Tõstamaa vallavalitsus Tõstamaa kooli vahendite arvel. Vastavalt kokkuleppele pidi tasaarveldus toimuma veemüügi, pumbajaama

müügi korral kohustusite tasuma remondikulude maksumuse. Meie andmetel nõudsite raha tasumiseks küll ostjalt sisse, kuid vaatamata korduvatele meeldetuletustele ei ole te pumbajaama remondikulud tasunud. Ajal, mil paljud inimesed pingutavad kooli kaasajastamise nimel, paljud toetavad kooli oma piiratud võimalustele vaatamata, tundub Teile käitumisviis küünilisena. Kahjuks ei osanud me Teile puhul kokkulepetest mittekinnipidamist ette näha ega

sõlminud lepingut piisavalt korrektselt, seetõttu ei ole küsimust võimalik lahendada vastavates istantsides. Küll aga peame oma kohuseks informeerida avalikkust Teie rahateenimiseviisist Tõstamaa kooli arvel ja hoiatada, et Teiega asjaajamine tuleb vormistada äärmiselt korrektselt.

Tõstamaa Vallavalitsus loodab siiski, et peate kinni kokkuleppest ja headest asjaajamistavade ning tasute arve.

XV Tõstamaa jooks 24. oktoober 1998.

Lastejooks

koht	Eesnimi	perekonnanimi	vanus	Asutus	aeg	nr
1	Kaio	Killing	8a	Audru Keskkool	3.15	175
2	Sander	Sarik	9a	Audru Keskkool	3.22	150
3	Toivo	Marus	9a	Tõstamaa Keskkool	3.23	178
4	Tõnu	Reinfeldt	9a	Tõstamaa Keskkool	3.27	163
5	Vegart	Kruusla	7a	SK "Raudmees"	3.36	169
6	Gerol	Jugala	8a	Audru Keskkool	3.37	152
7	Mihkel	Aaviste	8a	Audru Keskkool	3.39	151
8	Koidu	Killing	6a	Audru Keskkool	3.42	176
9	Mari-Liis	Strastin	9a	Tõstamaa Keskkool	3.44	171
10	Taavi	Marus	7a	Tõstamaa Keskkool	3.47	177
11	Kadri	Kesküla	8a	Kehtna PK	3.49	179
12	Risto	Jürgens	8a	Tõstamaa Keskkool	3.52	164
13	Mart	Randmäe	7a	Tõstamaa Keskkool	3.55	172
14	Remo	Joosep	9a	Audru Keskkool	3.58	153
15	Kristiina	Reinfeldt	8a	Tõstamaa Keskkool	4.06	156
16	Leenu	Aava	7a	Tõstamaa Keskkool	4.10	168
17	Laura	Pärna	6a	Tõstamaa LPK	4.16	188
18	Hannes	Vahemäe	8a	Tõstamaa Keskkool	4.17	170
19	Taavi	Tõnisson	7a	Tõstamaa Keskkool	4.21	165
20	Karl	Tilk	6a	Tõstamaa LPK	4.22	174
21	Helar	Martson	4a	Tõstamaa LPK	4.27	187
22	Tambet	Liiv	8a	Audru Keskkool	4.28	155
23	Maria	Kalbach	6a	Tõstamaa LPK	4.30	190
24	Kerti	Kesküla	5a	Kehtna	4.38	180
25	Triinu	Palmiste	6a	Tõstamaa LPK	4.42	166
26	Isabel	Joao	6a	Tõstamaa Keskkool	4.43	167
27	Enrih	Põltsam	6a	Tõstamaa LPK	4.48	162
28	Rehel	Vaaks	5a	Tartu Maarjamõisa LPK	4.58	157
29	Kristjan	Tomson	7a	Pärnu Niidupargi Pk	5.03	182
30	Paul	Tilk	5a	Tõstamaa LPK	5.10	173
31	Kaarel	Kase	4a	Tõstamaa LPK	5.12	184
32	Ade-Riin	Vene	5a	Tõstamaa LPK	5.14	161
33	Triin	Joosep	7a	Audru Keskkool	5.24	154
34	Ann-Amy	Vene	6a	Tõstamaa LPK	5.42	158
35	Karl	Kalda	3a	Tõstamaa LPK	5.58	185
36	Kaur-Joosep	Lomp	4a	Tõstamaa LPK	6.09	181
37	Jakob	Tomson	4a	Pärnu	6.11	183
38	Eimar	Martson	4a	Tõstamaa LPK	7.18	191
39	Ingvar	Kalbach	2a	Tõstamaa LPK	8.02	189
40	Kristjan	Kase	2a	Tõstamaa LPK	8.23	186

XV ümber Tõstamaa jooks on just hetk tagasi alanud. ↑
Sõbralik käepigistus – võitjad I Raio Piiraja ja II Andres Lelov. →

XV Tõstamaa jooks 24. oktoober 1998.

Põhijooks

Koht	Perekonnanimi	eesnimi	Vanuse klass	aeg	asutus	Koht	Perekonnanimi	eesnimi	Vanuse klass	aeg	asutus
1	Raio	Piiraja	M1	26.15	TTÜ	61	Lembit	Martson	M17	41.24	Tõstamaa
2	Andres	Lelov	M2	26.17	Pämu	62	Venno	Press	M18	41.29	TPT
3	Priit	Karon	M3	27.44	SK KILINGI	63	Gerli	Losseva	TB1	41.43	Tõstamaa Keskkool
4	Raino	Liblik	M4	28.12	SK KILINGI	64	Helmuth	Karlson	PC4	41.48	Tõstamaa Keskkool
5	Jüri	Leesmäe	MV1	28.26	orienteerumisklubi WEST	65	Liia	Oidjärv	N4	41.54	Tõstamaa
6	Raimo	Raudsepp	PA1	29.07	Pämu SK "Raudmees"	66	Silver	Juunik	PC5	41.55	Tõstamaa Keskkool
7	Karmo	Kuru	PA2	29.12	Audru Keskkool	67	Janne	Jaansoo	N5	42	Tõstamaa
8	Ivo	Eensalu	PA3	29.2	Audru Keskkool	68	Merle	Merimaa	N6	42.19	Audru
9	Volli	Raudsepp	MV2	29.3	Pämu	69	Raido	Salk	M19	42.21	Tõhela
10	Ragnar	Kruusla	PC1	30.08	SK RAUDMEES	70	Margaret	Karlson	TB2	42.22	Tõstamaa Keskkool
11	Mehis	Mäe	PC2	30.2	sõudeklubi PÄRNU	71	Eda	Vallimäe	TD4	42.29	Tõstamaa Keskkool
12	Liilia	Kesküla	N1	30.23	SK RAUDMEES	72	Ardo	Käär	M20	42.56	TKTK
13	Jaan	Kesküla	MV3	30.32	SK RAUDMEES	73	Anneli	Kaljurand	TB3	43.03	Tõstamaa Keskkool
14	Eugeni	Fedosejev	MV4	30.35	SK JAAGUP	74	Kuldar	Miidu	M21	43.29	Tõstamaa
15	Erko	Oidersalu	PB1	30.36	Tõstamaa Keskkool	75	Jaaniika	Soosaar	TA3	43.53	Pämu Ühisgümnaasium
16	Märt	Raavik	PA4	31.15	Tõstamaa Keskkool	76	Kristiina	Ago	TC5	44.07	Pämu
17	Andres	Martson	M5	31.18	Tõstamaa	77	Rain	Kaljurand	PD5	44.09	Tõstamaa Keskkool
18	Tomek	Jaansoo	M6	31.31	Paldiski	78	Gert	Jugala	PC6	44.11	Audru Keskkool
19	Valdi	Killing	MV5	32.43	Audru	79	Janari	Jaansoo	PD6	44.24	Tõstamaa Keskkool
20	Lauri	Sahtel	PD1	32.57	Tõstamaa Keskkool	80	Kätlin	Jürgens	TB4	44.39	Tõstamaa Keskkool
21	Aro	Kütt	M7	33.16	Tõstamaa	81	Ave	Tuisk	TC6	44.48	Tõstamaa Keskkool
22	Bronek	Alpius	PA5	33.18	Tõstamaa Keskkool	82	Elo	Pulk	TC7	45.33	Tõstamaa Keskkool
23	Rander	Jänes	PA6	33.19	Tõstamaa Keskkool	83	Pille	Naar	TB5	45.35	Audru Keskkool
24	Meelis	Mäe	PD2	33.31	sõudeklubi PÄRNU	84	Küllil	Kruusalu	TB6	45.39	Audru Keskkool
25	Holger	Kruusla	PD3	33.32	SK RAUDMEES	85	Anni	Reinfeldt	TC8	46.13	Tõstamaa Keskkool
26	Marko	Esko	PA7	33.37	Pämu	86	Erge	Saare	TD5	46.15	Tõstamaa Keskkool
27	Mario	Mustasaar	PB2	33.38	Audru Keskkool	87	Age	Jürgens	N7	46.28	Tõstamaa
28	Marek	Päästel	PA8	33.59	Tõstamaa Keskkool	88	Epp	Tuisk	TC9	46.53	Tõstamaa Keskkool
29	Ago	Eensalu	PB3	34.09	Audru Keskkool	89	Meeli	Raavik	TB7	47.01	Tõstamaa Keskkool
30	Margit	Pusse	TC1	34.1	Tõstamaa Keskkool	90	Elis	Leetmaa	TC10	47.38	Tõstamaa Keskkool
31	Kostja	Konstantinov	PB4	34.15	Audru Keskkool	91	Hardo	Vähemäe	M22	48.24	TÜ PK
32	Priidik	Maninen	PA9	34.35	Tõstamaa Keskkool	92	Rando	Rand	M23	48.24	TTÜ KMK
33	Martin	Vallimäe	PA10	34.43	Pämu Humanitaargüm.	93	Henry	Kuningas	M24	48.24	Kunsti Akadeemia
34	Gert	Haller	PB5	35.05	Tõstamaa Keskkool	94	Joel	Pulk	M25	48.24	TKTK
35	Sven	Jürgens	PB6	35.08	Tõstamaa Keskkool	95	Andres	Sahtel	M26	48.24	TTÜ
36	Priit	Kaljurand	PC3	35.12	Tõstamaa Keskkool	96	Marek	Lind	M27	48.24	EPMÜ
37	Heigo	Jänes	M8	35.15	Pelgulinna Gümnaasium	97	Jaani	Rea	M28	48.24	EPMÜ
38	Hiie	Laimets	TC2	35.17	SK JAAGUP	98	Ronald	Karlson	PA12	48.24	Tõstamaa Keskkool
39	Üllar	Marus	M9	35.18	Tõstamaa	99	Lauri	Karotam	PB8	48.24	Tõstamaa Keskkool
40	Janar	Jürgens	M10	35.25	Pämu	100	Triin	Altmäe	TA4	48.24	Pämu Ühisgümnaasium
41	Keito	Killing	PD4	35.26	Audru Keskkool	101	Karmen	Martel	TA5	48.24	Tõstamaa Keskkool
42	Kristel	Kesküla	TC3	35.27	SK RAUDMEES	102	Kairi	Kuur	N8	48.42	Tõstamaa Keskkool
43	Kairi	Kesküla	TD1	35.28	SK RAUDMEES	103	Aile	Adams	N9	48.5	Tartu Kunstikool
44	Raigo	Rõõmussaar	PB7	35.32	Audru Keskkool	104	Reena	Ago	TB8	49.12	Pämu
45	Väino	Kurm	MV6	36.12	Pämu	105	Ave	Vene	TB9	49.12	Tõstamaa Keskkool
46	Kristel	Jürgens	TD2	36.12	Tõstamaa Keskkool	106	Liina	Matvejeva	TC11	49.22	Tõstamaa Keskkool
47	Ülo	Marus	M11	36.26	Tõstamaa	107	Raina	Pavlova	TA6	50.36	Tõstamaa Keskkool
48	Andres	Koodi	PA11	36.35	Audru Keskkool	108	Lagle	Adler	N10	50.36	Tõstamaa
49	Ilmar	Lumiste	MV7	37.11	SK TOOTSI	109	Maire	Vallimäe	NV1	50.47	Tõstamaa
50	Valvo	Volgerad	M12	37.3	Pämu	110	Andra	Vaaks	TC12	51.23	Tõstamaa Keskkool
51	Raul	Kond	M13	37.35	Audru Keskkool	111	Margit	Maruse	TB10	51.23	Tõstamaa Keskkool
52	Tiina	Kapten	N2	38.59	Tõstamaa Keskkool	112	Reena	Pavlova	TB11	51.23	Tõstamaa Keskkool
53	Jannu	Sapp	M14	39.22	Audru	113	Katrin	Somelar	N11	51.32	Tõstamaa
54	Kaido	Martson	M15	40.09	TKTK	114	Karin	Randmäe	NV2	52.07	Tõstamaa
55	Õie	Killing	N3	40.1	Audru	115	Kristiina	Joao	N12	52.11	Tõstamaa
56	Imbi	Alpius	TD3	40.23	Tõstamaa Keskkool	116	Mari	Karotam	TC13	53.06	Tõstamaa Keskkool
57	Tea	Vallimäe	TA1	40.41	Tõstamaa Keskkool	117	Kärt	Somelar	N13	53.16	Tõstamaa Keskkool
58	Angela	Vaaks	TC4	40.59	Tõstamaa Keskkool	118	Kersti	Taal	N14	60.05	Tõstamaa
59	Anneli	Karlson	TA2	41.04	Tõstamaa Keskkool	119	Ene	Lehtsalu	N15	katkestas	Tõstamaa
60	Kaupo	Põltsam	M16	41.24	Pämu						

Tee, mis sa oskad, sellega, mis sul on, ja seal, kus sa oled.

Ameerika president T. Roosevelt (1858 – 1919).

"Oh viin ! Oh viin ! Kui koledad on su järeldused ! ?

Viinakuu vallalehes oli lugu viinakatkust Tõhelas ja ettepanek luua midagi karskusseltsi taolist. Soravalt kirjutas Evelin Nõmmik. Ja mis kõige meeldivam - noorel inimesel on isiklik arvamus. Paistab, et Tõstamaa koolis õpilased kirjutada oskavad.

Aastal 1890 asutati Tõstamaal karskusselts "Laine" (Laene - Tõstamaa kõnepruugis), mille tegemistest ilmus tihti sõnumeid "Postimehes".

2. jaanuaril 1892 teatas "Postimees", et saksakeelses Pärnu ajalehes "Pernausche Zeitung" ilmus kiri Tõstamaalt, kus tänatakse Tõstamaa parunit ja prouat toetuse eest "Laene" seltsile. Tuleval aastal saada Tõhela kõrts kinni pandud. "Nii saada seal hukatuse asemel tulevikus õnnistuse saatev koht hariduse ja kõige hääks edenduseks - Auu auusatele auusa töö eest."

Mis viin ühe kõrtsmikuga tegi, sellest kirjutas Postimees nr.173 13. nov.

1891: "Tõstamaalt. Kastna kõrtsimees A. poos ennast pühapäev 20. okt rehe tuppä parre külge üles. Õnnetuma isetapmise põhjus oli muidugi joomine ja selle läbi kasvav õnnetu perekondlik elu - "Oh viin ! Oh viin ! Kui koledad on su järeldused !

Samas lehenumberis on teinegi sõnum. "Näitemäng. Pühapäeval 13. oktoobril etendati Tõstamaa muusikakoori poolt Lihula linnakeses näitemäng "Kroonu onu" - Venemaa näljahädaliste kasuks. Näitlejad olivad oma osad hästi kätte õppinud ja kandsivad tõesti kiiduvääriliselt ja loomulikult ette, mille üle neile ka vali käteplagin pälitvaatajate poolt osaks sai. Iseäranis osavad olivad Kroonu onu ja Metsa Priidu. Vaheaegadel mängis Tõstamaa noor muusikakoor, mis vaevast aasta vana on, aga oma tükid mängisivad hästi puhtalt ja tundmusega ette. Sellest on näha, et hiiglasammudega on see koor edenenud."

Teisel jõulupühäl oli karskusselts "Laene" heaks näitemäng Peerni talus, kus etendati "Jõuluringitused". Vähem kui kahe nädala pärast (5. jaan.1892) jälle pidu, mängiti "Hullu Hantsu abiga" ja "lõpuks udupiltide näitus, mis vaatajatele palju nalja tegi."

Pühapäeval, 19. jaanuaril 1892 pidas karskusselts oma teist aastakoosolekut, mis algas "Keisri lauluga". Seltsi esimees H. Anniko ütles: "Seltsi liikmed mööda läinud aastal tubliste on töötanud ja vahvasti on võidelnud, mille tõttu on seltsi asi rõõmustavalt kasvanud ja kosunud." Selle peale lauldi "Nad elagu!" Eestseiseuse esimeheks valiti kooliõpetaja H. Anniko, abiks Chr. Haas, kassameistriks peremees Johann Sutt ja kirjatoimetajaks Märt Irtd. Aupresidendiks valiti Tõstamaa parun. Nii palju karskusselts "Laine" ettevõtmistest sügisel 1891 ja talvel 1892.

Mida veel Postimees kirjutas Tõstamaa kandist 1891. - 1892. aastal

* Tõstamaal kukkus mõisa töömees savimasina vahele ja sai surma."Noor naine lapsega on maha leinama jäänud. Hale õnnetus."

* Teine Tõstamaa mõisa töömees kukkus heinakuhja otsast raudhangu otsa. "Elu on kahtlane, sest mees põeb Pärnu hospitalis."

* Seli vanad mõisa rehed põlesid ära. "Vili põles ära. Õnnetus on suur"

* Pootsis viidi ühel perel mesipuu heinamaale, kus see lõhuti ja mesi ära viidi.

* Vana - Varblas jäi H. Grosfeld kivi auku ajades selle alla ja suri kolme ja poole tunni pärast

* Paadremaa karskusseltsi põhikirja Tallinnas ei kinnitatud. Liivimaal on karskusseltside asutamine lihtsam.

* Saulepi mõisas varastati septembris 1891 kolmeaastane härg tallist ära ja selle järel süüdati viljarehi, milles 440 koormat rukkeid, põlema.

Palju tänu Riho Väile, kes lahkesti lubas vanu ajalehti sirvida.

Andrei Udu

Proovi, siis tead ka rääkida

Aeroobika algusaastatel nimetati kõiki treeningtunde aeroobikaks. Viimastel aastatel on elu edasi arenenud ning tekkinud on palju erinevaid stiile. Üks viimastel aastatel populaarsemaid on stepaerobika, kus põhilisteks vahenditeks on spetsiaalsed pingid, mille kõrguse järgi saab treeningkoormust reguleerida.

Stepaerobika avaldab tugevat toimet südametegevusele, üsna keerukas jalgade ja käte koostöö arendab koordineerimist, lihased muutuvad nõrteks, mis aitab ära hoida traumasid. Mida vähem lihaseid kasutada, seda lühemaks nad muutuvad. Minimaalseimgi pingutus

nt. bussile jooksmine võib lihaseid niivõrd koormata, et nad rebenevad. Stepaerobika sobib hästi ka stressi hävitamiseks. Sa pead mõtlema, kuidas töötavad sinu käed ja jalad - seejuures ei jäägi ruumi eluprobleemidele.

Inimese keha arengut võib võrrelda maja ehitamisega s. t. laod telliseid üksteise otsa niikaua kui maja valmis saab. Igalühel on hea tunda, et ta muutub iga treeninguga paremaks. Ning treeniv inimene on alati kaunis. Need, kellega eelmisel sügisel koos alustasime, on jõudnud niikaugele, et iga uus samm on lihtne ja kiiresti omandatav. Igal uuel liitujal on võib-olla esimesed korrad nagu raske, viia

oma käed ja jalad sellisesse tegevusse, nagu tema tahaks, aga kõik tuleb ja üsna ruttu.

Tegelikult on tore, et teiseks stepaerobika aastaks Tõstamaal on kogunenud niipalju rahvast, et oleme kolinud jälle suurde saali. See ei tähenda aga, et meie toredasse kollektiivi pole oodatud uusi liikmeid. Kõik, kes tahavad olla heas vormis, liikuda loomulikult ja vabalt olgu siis mehed või naised - on teretulnud proovima seda, mida nad võib-olla kunagi teinud pole.

Kairi Kuur

Iseloomustavaid jooni Tõstamaa tegelastest

(Nii, nagu kirjutas seda ajaleht "Kaja" 2. ja 4. aprillil 1933)

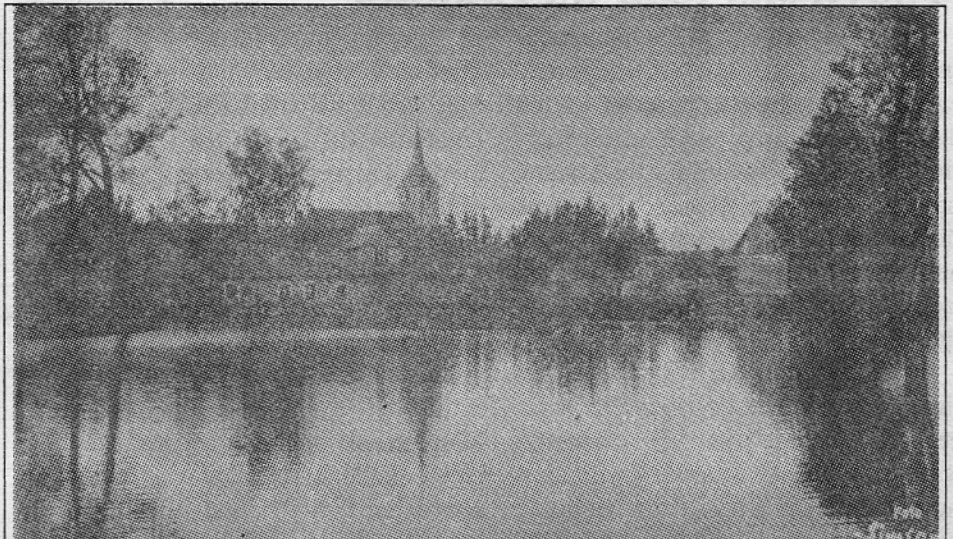
Piiratud lõunast mere ning läänest kahe järvega, asub Tõstamaa vald loode Pärnumaal. Olles küll randlasele omase visadusega, on tõstlane edasipüüdleja, tegev, teravmeelne rahvas, kellel muidugi oma tubli jonn ei puudu. Viimase kaaluvamaks tõendiks on siinsete ühesihiliste seltside ning ühisuste rohkus. Tõstamaal on ka oma "linn", kuigi veel aleviku de jure saamata. Kohe üsna korralik näeb teine välja: alates mere kaldalt **Kuruli Jüri** "suvilaga" ning lõppedes Arakülas smokingmeistri **Konstabeli** majakesega.

Tõstamaa tuiksoone löögid on muidugi aleviku peatänaval kõige tugevamad. Siin askeldab Pärnu majandusühisuse ühises lossis "**Kange Jaagu**" aatekaaslane ärijuht **Murd**, lõigates pagarile pärmi ning raiudes seppmeister **Hendriksonile** rehvirauda, vast "**Lõõba**" kange **Mart** sikutab ka "süpri" koti vankrile ning see on kõik. Vanasti, kui olid head ajad, mängis **Murd** üsna härrat ning sellid jooksid ees ja taga. Iga müüdnud värgist võtab aga raha prl. **Elli Aimson** ning teeb rehnuti.

Eemal **Vassa** poe juures on aga jõuk inimesi, kes suure tungi tõttu ei pääse eluvee allika juure. Äsja on tulnud ühispangast laenu saamast **Ermistu** asunik **Erikson**. Elurõõmus auväärt habemega metsavaht **Annus** jutleb aga palgivedajatega, kes rannast tulnud viimaste vooridega. Panga kassa on ka parajasti kokku pannud "**Taganõmme**" **Mart**, sammudes sekretär **Soo** ja teiste asjameeste saatel kohe kassa leti ette. Aga oo ikka kange mees see **Mart**, ei aja ka oma kassat muidugi panga suurte rahadega segamini. Ajab teine veel sageli kanget õlut ning rangeldab perude hobustega, nagu põllumees kunagi. Üle tee asub apteeker **Falkenberg**, kes seantne ladna mees, et annab hea raha eest ka surma vastu rohtu. Varsti tõmbab jahil purjed üles ning angerjasump peras kihutab Berliini. Äri peab olema, raha peab tulema. Naabril: marksismi jüngril **Suttil** pole ka äriasjad kuigi roosilised. Seepärast

seab sageli põlle ette ning läheb pigimooriga oma liistude juure. Päril **Edisoni** plaani mees on mehaanik **Lüdig**: tuntud helilooja vennana, taob ta oma "värkstoas" alasil igasugu akordid välja. Terade püülimine ja villa heietemine on aga tööstur **Bakhofi** monopoliks. Tema veskitammil võib otse haruldast veemängu näha. **Mats Naagelmanil** pole aga nüüd enam aega elektrit "hõeruda", vaid jätab selle naise hoolde, vedades ise oma masinaga puid, võid ja pulmalisi. Kiriku juures on aga seantne asutis, kus elavad need kurjad "mundrimehed". Ega need küll tõstlastele väga ei meeldi, rääkimata Seliste ja Pootsi kandi meestest. /Piirivalvuritest jutt. Toimetuse/ Eks nii mõnigi pruut ole pidanud oma pulma- "plekid" ohverdama neile ning mõnigi mees peab praegugi omi "pimedaõõpatte" lunastama. Seal jutleb postkontori **Köösel** rätsepmeister **Kristjaniga**, vist pärib viimane head nõu õllelao avamiseks. **Naaris** ja **Kuivaõrtsi** parishärra **Nukka Hents** peavad nõu, kunas partsu jahile minna, kuna mõlemad ju kirglikud "jäägrid". Lisaks mainitule on **Hents** kandvam opereti- ning lavajõud ning võistluseta daamide südamele võlur. Temale väärselt sekundeerib **Linda Kurul**. Postil tegutseb veel **Heinluht**, kes energiline seltskonna ja põllumeeste tegelane. "**Bussi**" saabudes aga jagab vahel "**Kaasiku**" **Liinale** ja "**Kadaka**" **Siinale** kallima kaarte ning **Annuse Martat**, kui

blond-veenust ei unusta ka üsna ära. **Mõisa** poolt ilmub mäele tüsedakasvuline kogu - kooliõpetaja **Seiman**, kes oli seni lisaks veel kirikuõpetaja ja köster ning eeskujulik põllumees. Praegu näikse aga tal pea üsna raskeis mõtteis olevat. On ju selleks ka põhjuseid. Kuna vikaarõpetaja **Randeril** olla kõige paremad eeldused hingekarjase kohale. Selleks peab aga **Seiman** ohverdama oma köstri ameti ja hästi korrastatud köstrimajapidamise. Endises mõisa uhkes härrastemajas asub nüüd 6-kl. algkool, kus koolinoorte lipu hoiab kõrgel koolijuhataja **Kopelman**. Igal peol algab ka "vaskpillide" koor tema taktikepi tõustes tangot ja tangarillat. Aga laval ei saa kuidagi ilma temata läbi, kohe asendamatu jõud. Valge lossi teises otsas asub aga kodumajanduse kool, mida isegi selle osa hoone ümbrusest märgata. Siit tuleb prl. **Nõgese** ja **Hanson**i juhisel iga aasta tosina ümber noori kodukaunistajaid välja - kahjuks küll nii vähe! Et aga orkester pole väärt ilma trummita, seda teab kõige paremini **Kiidemani Ats**, seepärast pörutab igal peol seda põrisevat instrumenti. Päril sobivad suured kokku juhtunud. Et aga siin neil pidudel enamikus eeskujulik kord valitseb, selle eest hoolitseb energiline konstaabel **Pärtel**, kes selline kõva käega mees kui **Mussolini**. Isegi **Kastna** kurjategija ning komiterni mehed toob tema päevavalgele.

Sõjaeelne Tõstamaa idülliline veskijärv.

Sageli võib alevi vahel liikumas näha veel üht "kasti ja vändaga" meest, k/as. **Pelken**, energiline suurus ja värske maanoorte ringi juht. Nüüd siirdume alevi ümbrusest välja puht põllumeeste ringesse. Endine suur ja vägev Tõstamaa mõisa valitsaja **Jakob Toots** ei kuulu Ülesoo vaid Tammiste Tootside tõugu - praegune mõisasüdame valdaja, vabrikute juhataja ning "Jõe" 100 protsenti pärisperemees. Olles üks omaaegseist agaramatest põllumeeste liikumiste ja ettevõtete juhtest. Linnas

käies revideerib veel "Jaagu" äri /Pärnu Majandusühisus. Toimetus/ ning omab linnas veel ühe nooblima hotelli. Tema lähedane sugulane on asundustalitja insener **Toots**, Ei tunne ennast meie lagedail sooniiteil kõige mugavamini, vaid korraldab meelsasti mõne "jagti" ning teeb väike "karnaps". Tema pärisala oleks aga Uraalis või vähemalt meie põlevkivi lademet juures. "Sooselja" noorperemees **Herbert Martson** on aga endisest kivi ja rägastikusest asundustalust teinud lokaalil viljavälja

ning rügab aga alati samas vaimus edasi. Isegi küljeluud ei näi aega kosida saavat. Küllap aga pea toob siiski blondikese majja. Ka seltsielus lööb usinasti kaasa, olles maanoorte ringis jm. juhtivaks jõuks. Õde **Aliide** on aga alati selle eest valvel, et "Sooselja" kari oleks ikka üks esimesi ümbruses. Ja seda ta on ka alati olnud. (järgneb detsembrikuu vallalehes).

Vanu ajalehti sirvis

Andrei Udu

Õpetajate vutikoondis sai esimese kaotuse.

Mängujärgne otsereportaaz Tõstamaa KK staadionilt 15.10.1998

Tõstamaa Keskkooli jalgpalliliiga 1. vooru mängus tormasid platsile Keskkooli võistkond koosseisus Argo, Indrek, Alo, Tea, Kristi, Kaidi, Anneli, Ave, Liina, (varus Raina, Karmen, Raidi) ning õpetajate vutikoondis eesotsas ründeäss Toomase ja väravavahi 1988. aastal sündinud Õie Poomsooga. Kaitseliine aitasid teravdada ning palle ja kasu vahelt löigata Tiina ja Kairi, keskväljal moodustas müüri Viivi, Dima pidi olema õigel ajal õiges kohas ning Aivar tormama otse ja otsa, Karin toetas palliga ja pallita rünnakut, Mari kehastas peibubeibet, kes pidi ohtlikes situatsioonides söödaks langema. Võistkonna treeneri kohustusi täitis Milvi Rea - Turdarsson ning koondise massööriks oli palgatud Elli Teras. Tähtede sponsoriks oli "Elfi Limited ja Co".

Avavile anti tublide kohtunike Reigo ja Gerdi poolt. Nüüd sai üsna määravaks koha valik. Pallile jäi enamasti ette Viivi, teistele mängijatele Aivar. Järsku tormas väljakule seelikuga neiu Lya ja otse värava suunas. Teistele märkamatuks

jäädes aitas ta Poomsool tõkestada väravasse veerevaid palle. Kuigi aegajalt veeres ka mõni neist läbi. Keskkooli võistkonnas paistis enim silma Argo, kes arvas, et mängitakse kogu kooli territooriumil ja seetõttu palle hirmsa löögiga kaugele metsa löi.

Kohe oli näha, kui Mari vastasvõistkonda peibutamast väsis - platsil tekkis mõõn ja pall veeres ohtlikult õpetajate värava suunas. Kui Tiina ja Dima poleks end mitmelgi korral ennastsalgavalt pikali visanud, oleks skoor olnud vaheajaks tunduvalt suurem. Esimene poolaeg lõppes 2:1 keskkoolile.

Vaheajal töötas agaralt Elli, kes tervet end staadionirajale pikali visanud võistkonda ülevalt alla ja alt üles masseerima pidi. Lai valik massaažiharju ja oskuslik tegutsemine

viis kogu seltskonna algsesse tippvormi.

Teisel poolajal veeres pall sinna ja tänna ja väravasse ja mõõda ning lõpuvileks jäi tulemuseks 4:2 õpilaste kasuks.

Peale matši jätkus nagu ikka intervjuude jagamine, meeskondade pildistamine ning au üleandmine. Tore, et võit jäi kooliseinte vahele. Kohtumiseni järgmises voorus.

Õpetajate koondislane **Kairi Kuur**

Õnnitleme novembrikuu sünnipäevalapsi !

Palju päikest päevadesse,
tähesära õhtutesse,
tervist tublit ja tugevat !

Georgi Leas 87
Ida Vinkler 86
Zinaida Karlep 86
Helmi Laine 83

Maria Leas 82
Aliide Kangur 78
Harald Järve 77
Viktor Metsik 77
Asta Vahuvee 77
Maria Ülem 75
Meralda Laansoo 75
Leili Salk 74
Leida Merele 74

Leida - Laine Agar 73
Aino Tork 73
Martin Sutt 71
Voldemar Langus 70
Jüri Peenoja 70
Gunnar Sepp 65
Maria Niit 65
Samoot Uhõr 40

Tõstamaa Seltsimajas

Reedel, 20. nov. kell 21.00 toimub

Kadri & Mardi maskeraad

Peaesineja oled **SINA ISE**, kui oled kohal
hiljemalt kell kümme õhtul
seljas huvitav kostüüm ja esitad
"JÕU ning ILUNUMBREID" umbes 3 min.

KAVAS VEEL:

* mister **MART** & miss **KADRI** valimiste lõppvoor

* tõelise pale paljastamine

* lust ja trall B(a)ändi(e)ga "**RENOMEE**"

/LÄÄNE(KADRI - MARDI)MAA/

Vaev ja vaimukus saab auhinnatud **TÄNU** *
firmadele:

Sauli Äri, Baar Täring, OÜ Pootsel, Motell Maria,
Teeristi Ärikeskus, OÜ Tõhela, PMOÜ Kastna,
Lõuka Turg, Bensiniijaam ETAM, Jaani Äri,
Baar Lucia

* **SUUR; SUUR TÄNU**

Kostüümidele tasuta Vaatajatele 20.-EEK

Kirjutama, joonistama, pildistama!

Sooviga muuta asjalikumaks suhteid
ostjatega kuulutame välja konkursi, millele
ootame teie kirjutisi, joonistusi ja fotosid.
Omalooming peaks kajastama kauplemist ja
teenindamist Tõstamaa valla poodides ja
baarides.

Teemasid on palju: kaup ja
kauplemine, nõudmine ja pakkumine, ostja ja
müüja, müügi- ja ostukultuur(itus), oma-
valitsus ja kaubandus, kaubandusettevõtete
röövimised, tänavakaubandus, posti-
kaubandus, konkurents jne.

Kirjutise žanri ja pikkuse valik on
vaba. Põhimõte on, et kajastaksite **OMA**
KAUBANDUST OMA RAHVALE.

Võistlustööd saata 01. detsembriks k.a.
Teeristi Ärikeskusesse. Tööle lisada kinnine
märgusõnaga ümbrik, milles on andmed
autori kohta.

Parimatele auhinnad, kõigi osalejate vahel
loositakse välja lohutusauhinnad.

Osale ise ja innusta ka sõpra

OÜ Pootsel, OÜ Tõhela, F.I.E. Aare Sutt,
F.I.E. Ermo Tamm, PMÜ Tõstamaa kauplus,
Tõstamaa KOÜ.

Austatud klient

Meil on heameel paluda Teid osalema teisipäeval, 17.
novembril k.a.

Algusega kell 13.00

Teeristi Ärikeskuse baaris Must Roos toimuvale

KONTAKTÜRITUSELE

Kavas:

AS MASEKO Pärnu kalatööstuse ja Türi Leivakombinaadi
toodete degustatsioon ja soodusmüük.

Tule ja sa ei kahetse!

AS MASEKO Pärnu kalatööstus.

AS SAILE

Tõstamaa KOÜ

Lugupeetud lambakasvatjad

OÜ Agroslõng pakub: head maavillast lõnga
(kliendi valikul) pestud lambavilla vastu.
Teenustasu mõõdukas. Samas toimub pestud
lambavilla kokkuost.

Info telefonil 96 028 Pille Martson

Müüa veoauto GAZ – 5307 v.a. 1984

Tel. 8 250 61814

Ostan 100 silikaattellist ja sisevoodrilaudu.

Tel. 8 250 61814

Toimetus:

Lea Rannik
Ene Lehtsalu
Alo Adler

Tõstamaa Raamatukogu
Tõstamaa Seltsimaja
Tõstamaa Keskkool

tel. 96 184
tel. 96 172
tel. 96 231